

Nog een waterkrachtcentrale in Alphen?

In het archief van WHAM worden alle berichten die met Alphen te maken hebben bewaard. Berichten uit de krant, Maas en Waler en tijdschriften worden uitgeknipt en op datum opgeslagen in verzamelmappen. Van elk bericht wordt een aanduiding gemaakt zodat het weer terug te vinden is met behulp van de computer. Knilles van de Wert had de eerste mappen al gemaakt en na zijn overlijden in 1991 zijn we als werkgroep hiermee doorgegaan. Daardoor is een uitgebreid plaatselijk archief ontstaan dat bijvoorbeeld door Peter Deurloo werd gebruikt voor het samenstellen van zijn boek De Grote Werken. En regelmatig gebeurt het nog dat we oude krantenartikelen krijgen van Alphenaren die deze om persoonlijke redenen lang hebben bewaard, maar nu toch maar op willen ruimen. Vaak is dat nog weer een mooie aanvulling op onze verzameling.

We gebruiken deze berichten zelf natuurlijk ook als informatiebron voor stukjes in onze nieuwsbrief. Zodoende kwamen we er achter dat er in 2017 een mini waterkrachtcentrale is geplaatst bij het gemaal Quarles van Ufford op de grens van Dreumel en Alphen. Deze zogenaamde EQA-box kon het gemaal voorzien van een groot deel van de benodigde energie. In het Vakblad van Koninklijk Nederlands Waterwerk van 27 april 2017 staat zelfs dat de opbrengst naar verwachting veertig procent meer energie oplevert dan wat nodig is voor het gemaal.

EQA Projects heeft dit waterrad geleverd en zij wonnen er in september van dat jaar zelfs de Waterinnovatieprijs mee! Naast het

gemaal in Alphen is een stuw gemaakt met een peilverschil van zestig centimeter. Tien maanden per jaar is er een vrij verval. Er wordt gebruik gemaakt van een rad waarbij de schoepvorm en de afstand tussen de schoepen zorgen voor maximale energieopbrengst en een veilige vispassage. De positie van het rad wordt voortdurend door regelsoftware gemeten en bijgesteld. Iedere tien minuten wordt het rad automatisch in de ideale positie gebracht. Mocht het water te hard stromen, dan wordt het automatisch uit het water getild, waardoor het toerental nooit te hoog kan worden. De veiligheid voor vissen, die momenteel opnieuw ter discussie staat bij de

waterkrachtcentrale bij de stuw, is hiervoor langdurig onderzocht. Er wordt nu gebruik gemaakt van een bepaalde schoep, een bepaalde snelheid waarop hij draait en een bepaalde waterstraal. Uit alle proeven blijkt dat er geen vissen gewond raken.

Wij vonden dit een prachtige uitvinding waarvan in ons dorp gebruik wordt gemaakt. Navraag bij "waterdeskundigen" in Alphen leerde ons echter, dat deze waterkrachtcentrale al weer is verwijderd! De oorzaak zou zijn dat er veel problemen mee waren! Helaas hebben wij hierover geen enkele berichtgeving gevonden!

Honderd jaar Breede Steeg/Wamelseweg

Tot voor 100 jaar geleden was de Breede Steeg, die nu Wamelseweg heet, een onverharde weg zonder bewoning. Maar in 1922 kwam daar verandering in. Op een perceel aan de Breede Steeg werden twee huizen gebouwd. Het ene door Leonardus (Lin) Savelkouls (thans Wamelseweg 19) en het andere door Gerardus (Grad) van de Wert (thans Wamelseweg 21). Lin trouwde op 23 november 1922 met Albertha van Kraaij en op 26 april 1923 trouwde Grad met Grada Savelkouls, een zus van Lin. Ze gingen naast elkaar in hun nieuwe huizen wonen.

Lang hebben deze huizen er niet gestaan. Op oudejaarsdag 1925 brak de Maasdijk door tussen Overasselt en Nederasselt en stroomde het Land van Maas en Waal onder water. Door het geweld van water en wind, nog geholpen door in het water drijvende bomen, werden vele huizen in het westen van Maas en Waal vernield. Zo ook de twee huizen aan de Breede Steeg.

Na de watersnood werd er een rij watersnoodhuizen gebouwd aan de Breede Steeg evenals o.a. aan het Steegje (Elsweg), Broeksteeg (Lindenlaan) en Sluissteeg (Sluisweg). Ook Grad van de Wert bouwde zijn huis weer op als watersnoodhuis. Lin Savelkouls zag dat niet zitten. Hij zocht zijn heil elders en zijn huis bleef liggen als ruïne.

Enige jaren later brandde het huisje van Piet de Leeuw (van Hendjes) af op de hoek van de Dreumelweg en de Schansedijk. Op die plaats herbouwen was geen optie, maar aan de Breede Steeg was nog wel plaats voor een huis en Piet kwam in 1930 met zijn gezin naar de Breede Steeg.

Op 3 september 1937 trouwde Ludovicus (Lowies) van Lent met Johanna (Hanne) Arts en ging wonen in een nieuwe boerderij aan de Breede Steeg, nu bekend als Wamelseweg 23.

In de oorlogsjaren werd de Breede Steeg aangesloten op het elektriciteitsnet. In die duistere tijd ging er dus toch nog een lichtje branden. Wel moesten de bewoners zorgen voor het graafwerk.

Begin Jaren vijftig kwam de ruilverkaveling en werd de Breede Steeg verhard en versmald.

De aanwonenden kregen een grotere voortuin en de naam Breede Steeg verdween en werd Wamelseweg.

Tussen Wamelseweg 17 en 19 lag een perceel bouwland van Willem Fredrik, dat breed genoeg was om een nieuwe weg over aan te leggen die Dijkgraaf de Leeuwweg ging heten, naar Johan de Leeuw, die zich als dijkgraaf en als burgemeester van de gemeente Appelterm bijzonder heeft ingezet voor de ontwikkeling van de streek. De grond die aan weerszijde overbleef werd o.a. toebedeeld aan de aanwonende van Wamelseweg 17 en 19, die dus ook aan zijkant wat grond aan hun perceel kregen toegevoegd.

Een andere Piet de Leeuw (de Saai) met zijn gezin kwam van de Elsweg en betrok een nieuwe ruilverkavelingsboerderij, Wamelseweg 14.

Eind jaren 50 kwam er waterleiding en ook kwamen er nog enkele huizen bij. Waar voor de oorlog al van tijd tot tijd een of meerdere woonwagens in de berm van de weg stonden, zonder enige voorziening, kwam een nieuw kampje, iets van de weg af, bestraat en ingericht met de noodzakelijke voorzieningen. Rond 1970 werden de huizen aangesloten op het aardgasnet en rond 1980 ook op de riolering.

In 2020 kwam ook de glasvezelkabel en was de Wamelseweg weer helemaal bij de tijd.

Hieronder de foto's van de huizen, nu Wamelseweg 19 en 21. De foto's zullen waarschijnlijk rond 1932 zijn gemaakt

De kinderen op de foto zijn de kinderen van Piet de Leeuw, Cilles, Piet en Rika.

De persoon links is Anna van de Wert, een zus van Grad. Grada, de moeder van de kinderen was al overleden. De kinderen zijn Toon, Bets en Leen. De jongste, Bart, ontbreekt.

Wie (her)kent ze nog? 60 jaar Boerenleenbank

Ter gelegenheid van het zestigjarig bestaan van de boerenleenbank in Alphen werd in 1971 een feest voor de schooljeugd gevierd. De Kivara, die in die tijd in vakantieperiode allerlei spelen organiseerde, bedacht voor deze gelegenheid een levend Monopoliespel door de straten van Alphen.

Op de foto zien we de prijsuitreiking door bankdirecteur Ben Meijer, met naast hem bestuurslid Piet Meijs. Bankmedewerkster José de Bot (met bril) staat iets verder rechts op de foto. Verder denken wij te zien (van links naar rechts) Herman Merkx, Willemien Verhoef, Maria Kerkhof, Helma van Wichen, Sjan van Erp, Liesbeth Derks, Geri van Lith, José Schonenberg, Harriët van Wezel, Christien Kerkhof, Diny Kuipers en Marga van Heiningen. Aanvullingen of correcties zijn welkom.

Stichting Werkgroep Historisch Alphen aan de Maas

p/a Greffelingsestraat 23
6626 AN ALPHEN (Gld)

Elke donderdagavond in de Hucht
van 20.00 tot 22.00 uur

RegioBank NL45RBRB0918497752
KvK nr. 11069033

Ben van Dijk tel. 56 1942
Adrie van Hoogstraten tel. 56 2425
Johan de Jong tel. 56 1557

email: wham@alphenaandemaas.com
www.alphenaandemaas.com